

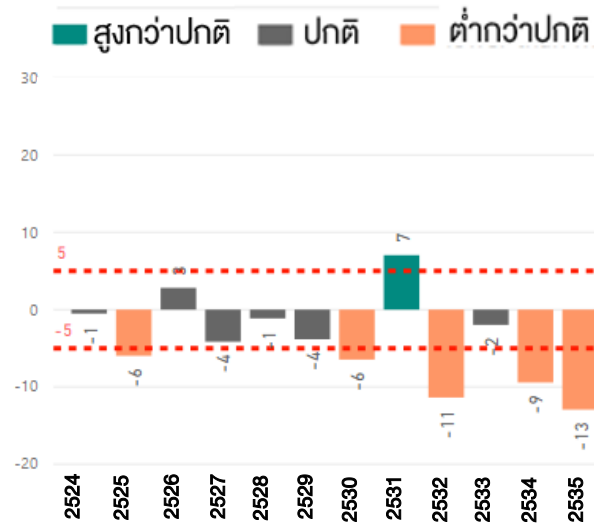
วิกฤตน้ำ ประเทศไทย ปี 2564

สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน)
กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

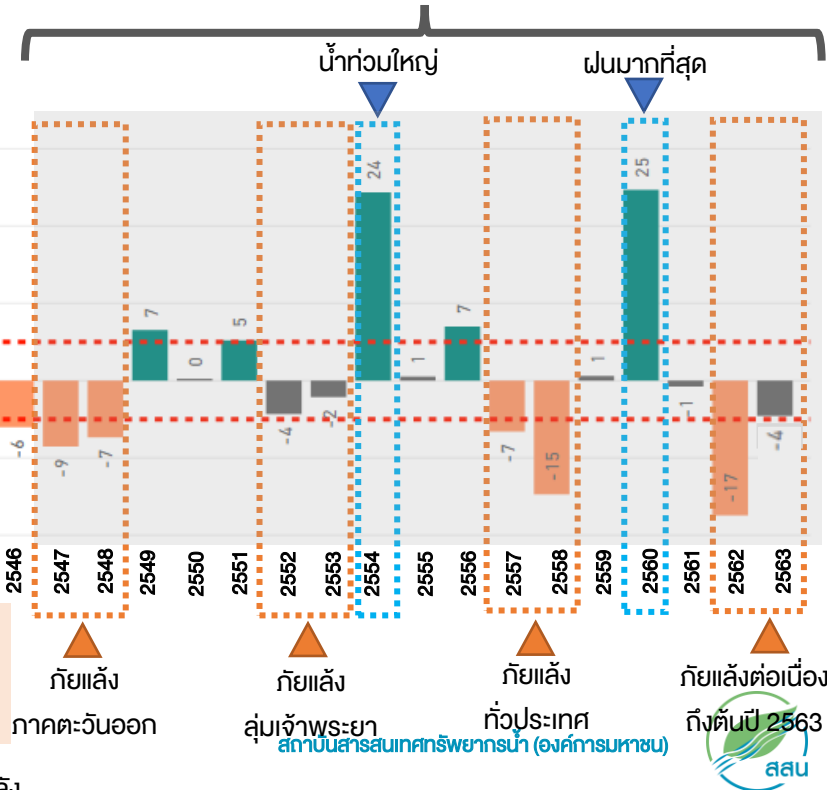
ฝนที่ต่างจากปกติ บริเวณประเทศไทย

ร้อยละของปริมาณฝนเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ย

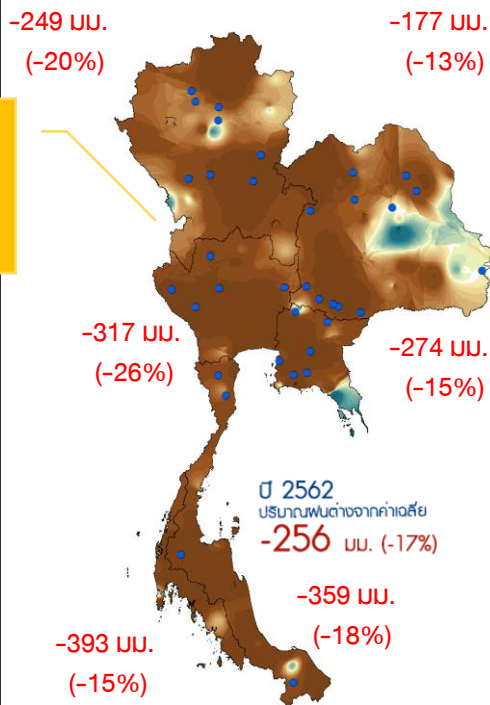
ปี 2562 ปริมาณฝนน้อยกว่าปกติ 17% และน้อยที่สุดเมื่อเทียบกับปีอื่น ๆ ที่เกิดภัยแล้งในอดีต และฝนยังคงน้อยต่อเนื่องถึงปี 2563 ที่น้อยกว่าปกติ 4%

ฝนตกมาก ฝนตกน้อย เกิดสลับกันที่มากขึ้น
มีความแปรปรวนในเชิงปริมาณ

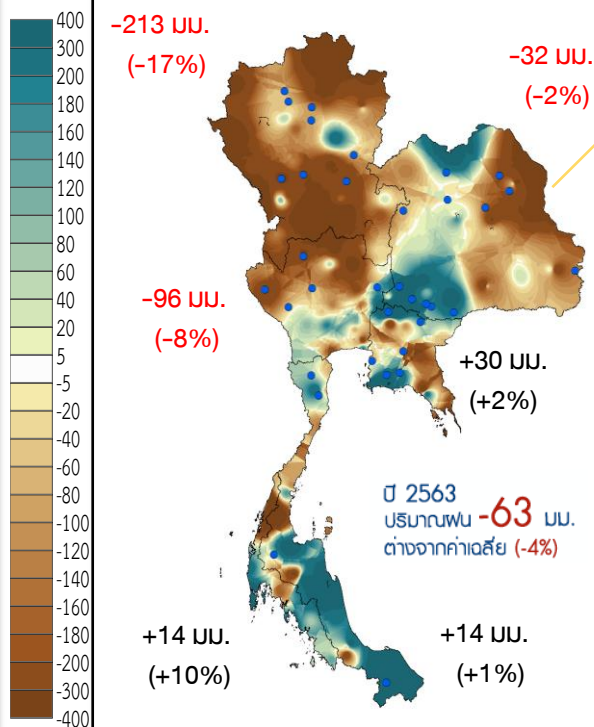
ปริมาณฝนรายปีประเทศไทย น้อยกว่าค่าเฉลี่ยต่อเนื่อง 2 ปี

ปริมาณฝนสะสมต่างจากค่าปกติของประเทศไทย ปี 2562

ภาพรวมประเทศไทยปี 2562
มีค่าน้อยกว่าค่าปกติ **-17 %**
ส่วนภาคเหนือมีค่าน้อยกว่าปกติ
-20 %

ปริมาณฝนสะสมต่างจากค่าปกติของประเทศไทย ปี 2563

ภาพรวมประเทศไทย ปี 2563
มีค่าน้อยกว่าค่าปกติ **-4 %**
ส่วนภาคเหนือมีค่าน้อยกว่าปกติ
-17 %

ปริมาณฝนตก
เฉลี่ยในประเทศ ปีละ
754,720
ล้าน ลบ.ม.

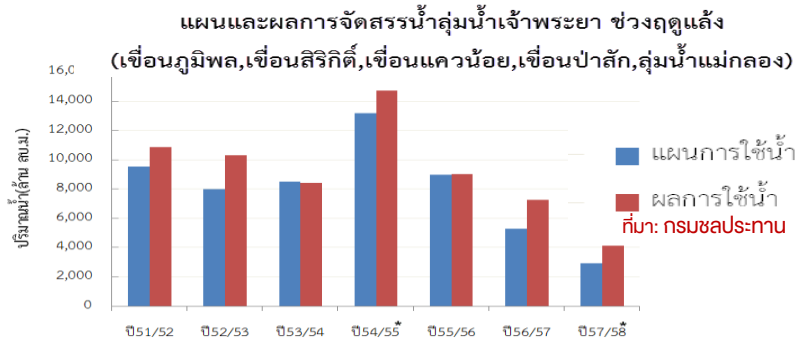
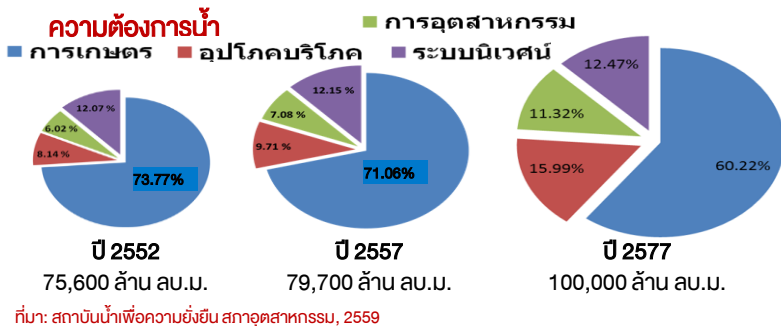
ปริมาณน้ำท่า
ที่เกิดขึ้นเฉลี่ย ปีละ
282,963
ล้าน ลบ.ม.
แต่มีน้ำไหลลงอ่างเก็บน้ำ
เฉลี่ย ปีละ
42,620
ล้าน ลบ.ม.

ความจุอ่างเก็บน้ำ
ขนาดใหญ่และกลาง
76,067
ล้าน ลบ.ม.
ปีความจุปริมาณน้ำใช้การ
52,165
ล้าน ลบ.ม.

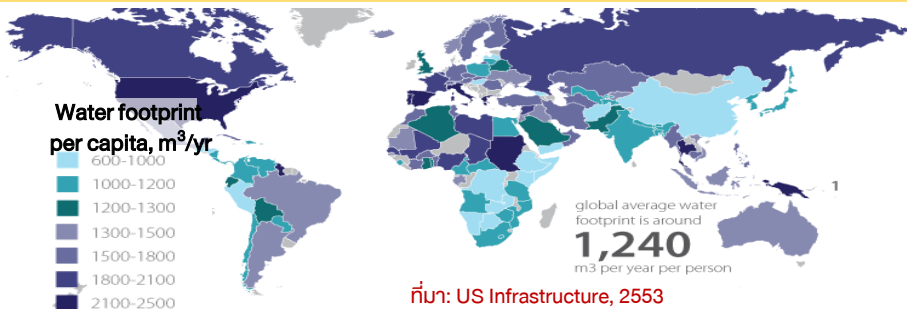

ความต้องการใช้น้ำ
จากการสำรวจ ปีละ
153,578
ล้าน ลบ.ม.
ที่มา สำนักงานสถิติแห่งชาติ

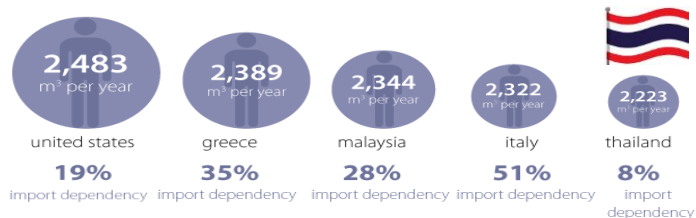
ความท้าทายของสถานการณ์น้ำประเทศไทย: ด้านอุปสงค์

ไทยมีร่องรอยการใช้น้ำต่อหัวสูงเป็นอันดับ 5 ของโลก โดยภาคการเกษตรใช้น้ำมากที่สุด ทั้งโดยตรงและตลอดห่วงโซการผลิตสินค้าเกษตร และหลายปีที่ผ่านมาเรามักจะใช้น้ำสูงกว่าแผน อีก 20 ปีข้างหน้า คาดว่าความต้องการใช้น้ำทั้งประเทศเพิ่มขึ้น 25% แล้วจะบริหารจัดการอย่างไร ทั้งการจัดหา จัดสรร และจัดการน้ำเสียที่จะเพิ่มขึ้น ?

ที่มา: US Infrastructure, 2553

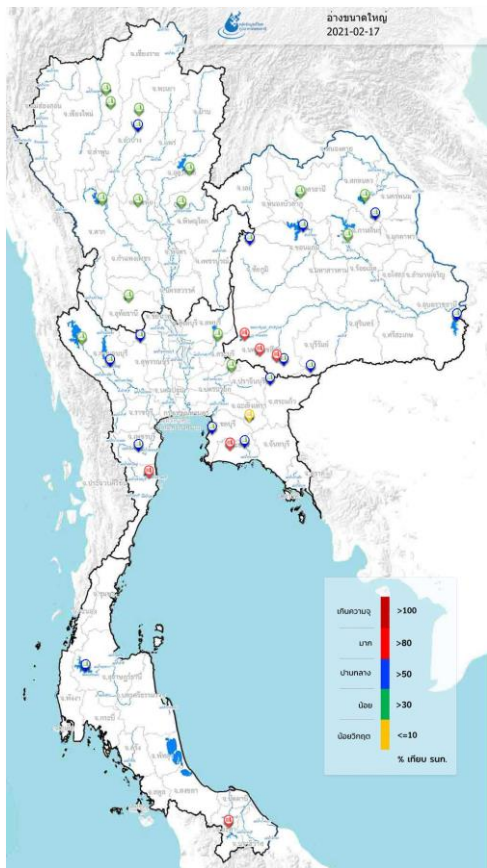

สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน)

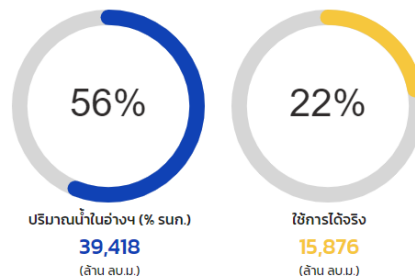

ปริมาณน้ำในเขื่อน มีน้อยและระบายน้ำเกินแผน 460 ล้านลูกบาศก์เมตร

รวมปริมาณน้ำของอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่

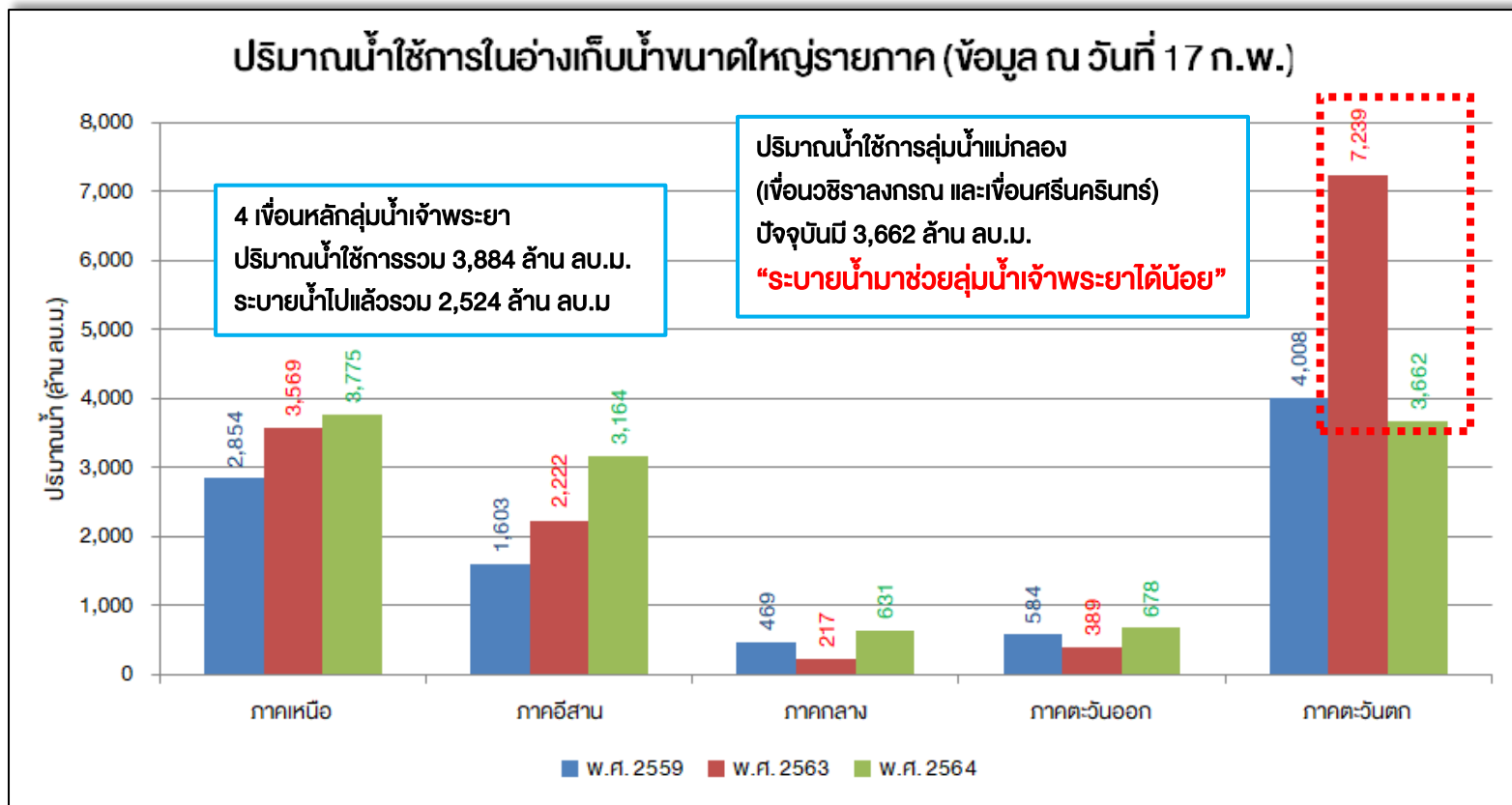
- **เขื่อนภูมิพล** มีปริมาณน้ำกักเก็บ**ร้อยละ 38** โดยเป็น**น้ำใช้การเพียงร้อยละ 10** สถานการณ์น้ำอยู่ในเกณฑ์น้ำน้อย เมื่อวานนี้มีน้ำไหลลงอ่างฯ 2.59 ล้านลูกบาศก์เมตร และมีการระบายน้ำ 7.50 ล้านลูกบาศก์เมตร
- **เขื่อนสิริกิติ์** มีปริมาณน้ำกักเก็บ**ร้อยละ 49** โดยเป็น**น้ำใช้การเพียงร้อยละ 19** สถานการณ์น้ำอยู่ในเกณฑ์น้ำน้อย เมื่อวานนี้มีน้ำไหลลงอ่างฯ 4.05 ล้านลูกบาศก์เมตร และมีการระบายน้ำ 14.03 ล้านลูกบาศก์เมตร
- **เขื่อนแควน้อย** มีปริมาณน้ำกักเก็บ**ร้อยละ 38** โดยเป็น**น้ำใช้การเพียงร้อยละ 34** สถานการณ์น้ำอยู่ในเกณฑ์น้ำน้อย เมื่อวานนี้ไม่มีน้ำไหลลงอ่างฯ และมีการระบายน้ำ 1.12 ล้านลูกบาศก์เมตร
- **เขื่อนป่าสักฯ** มีปริมาณน้ำกักเก็บ**ร้อยละ 46** โดยเป็น**น้ำใช้การเพียงร้อยละ 46** สถานการณ์น้ำอยู่ในเกณฑ์น้ำน้อย เมื่อวานนี้ไม่มีน้ำไหลลงอ่างฯ และมีการระบายน้ำ 6.49 ล้านลูกบาศก์เมตร
- **เขื่อนศรีนครินทร์** มีปริมาณน้ำกักเก็บ**ร้อยละ 71** โดยเป็น**น้ำใช้การเพียงร้อยละ 14** สถานการณ์น้ำอยู่ในเกณฑ์น้ำน้อย เมื่อวานนี้มีน้ำไหลลงอ่างฯ 2.46 ล้านลูกบาศก์เมตรและมีการระบายน้ำ 14.00 ล้านลูกบาศก์เมตร
- **เขื่อนวชิราลงกรณ** มีปริมาณน้ำกักเก็บ**ร้อยละ 48** โดยเป็น**น้ำใช้การเพียงร้อยละ 14** สถานการณ์น้ำอยู่ในเกณฑ์น้ำน้อย เมื่อวานนี้มีน้ำไหลลงอ่างฯ 1.87 ล้านลูกบาศก์เมตรและมีการระบายน้ำ 8.50 ล้านลูกบาศก์เมตร

ข้อมูล ณ วันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2564

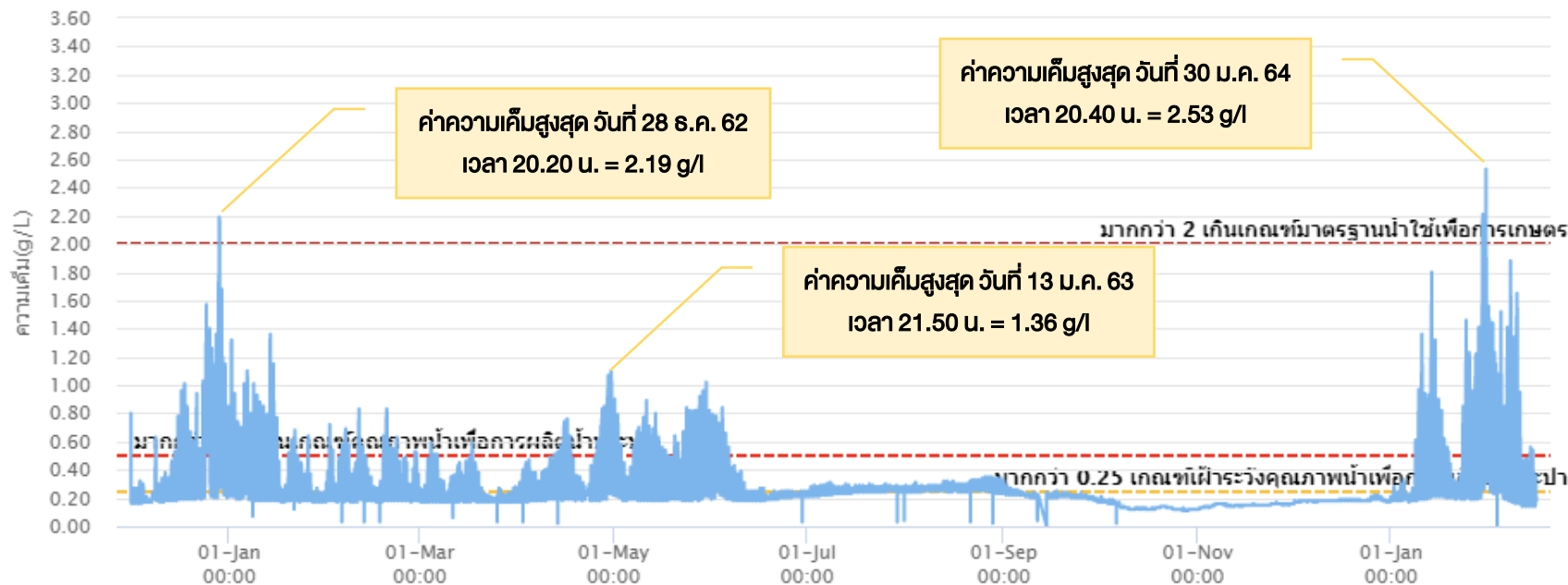
สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน)

เขื่อนในภาคตะวันตก มีปริมาณน้ำน้อยกว่าปีที่ผ่านมา ถึง 3,000 ล้านลูกบาศก์เมตร

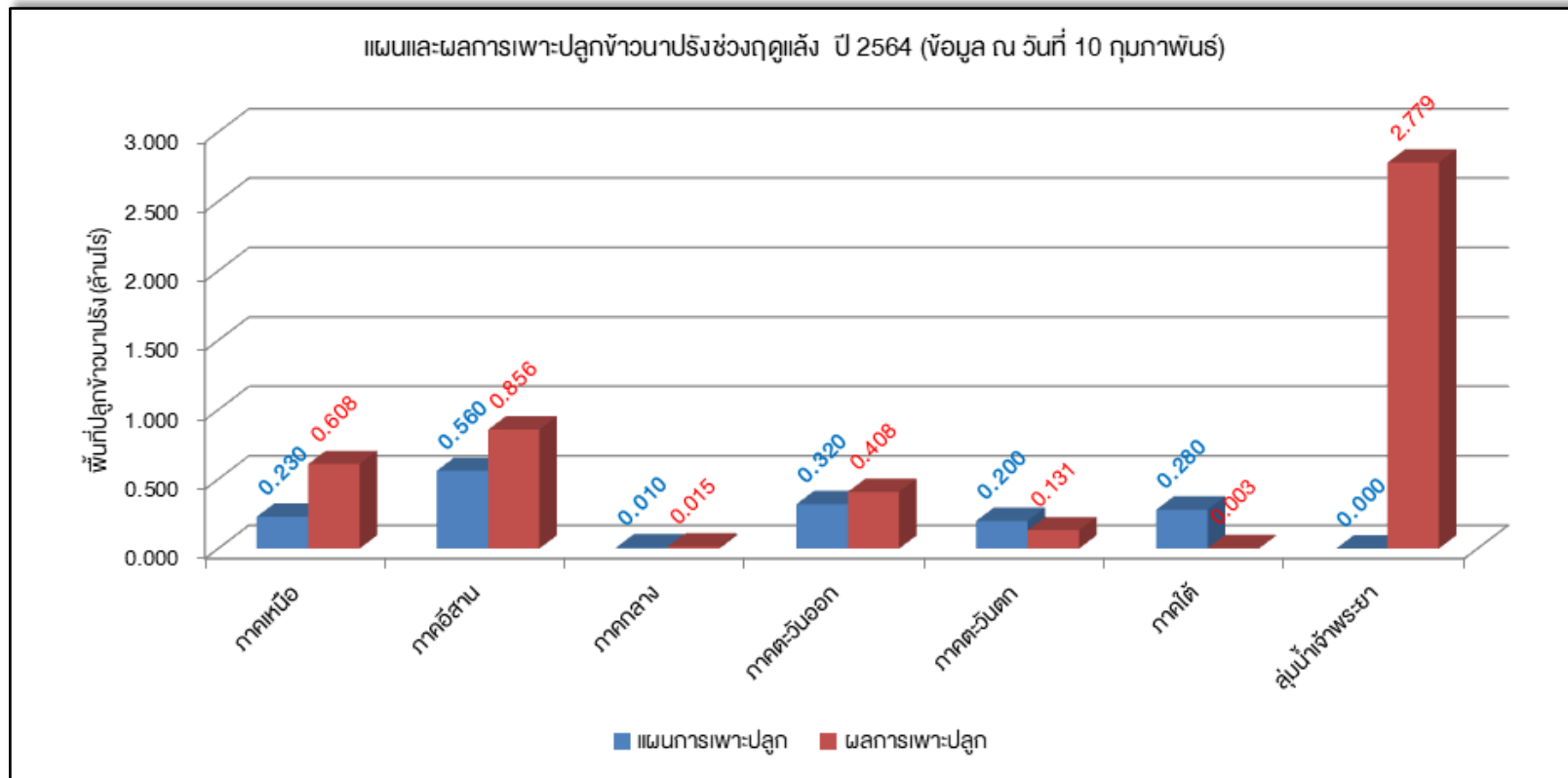

ค่าความเค็มสูงสุดของสถานีสำแล เค็มที่สุดจากสถิติในรอบ 10 ปี

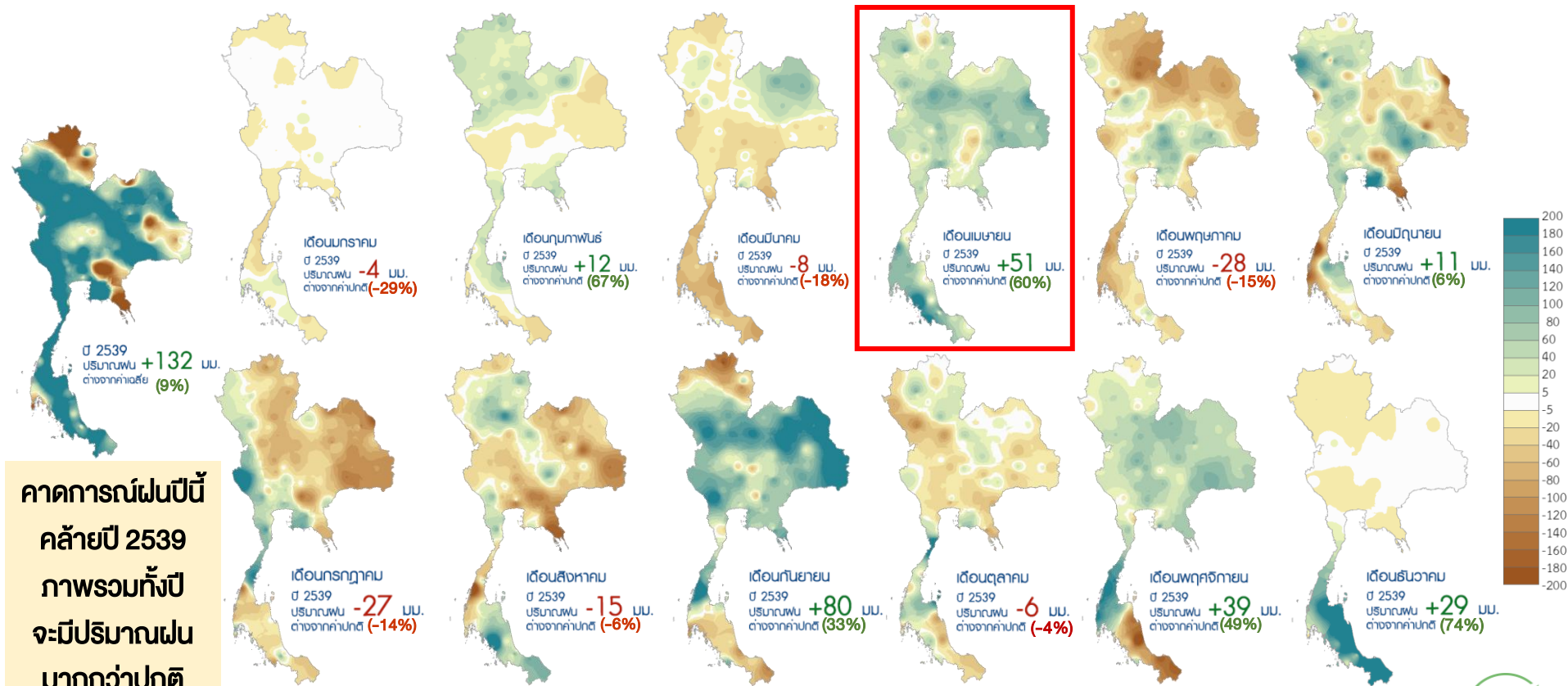

ลุ่มน้ำเจ้าพระยา เพาะปลูกข้าวนาปรังช่วงฤดูแล้งเกินแผนแล้ว 2.779 ล้านไร่

คาดการณ์ฝน : ฝนจะมาเร็วตั้งแต่เดือนเมษายนจะช่วยบรรเทาภัยแล้งและความเค็ม

Back Up

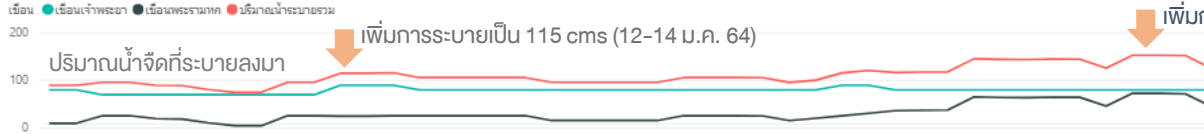
ภาพรวมสถานการณ์ มกราคม-กุมภาพันธ์ 2564

ปริมาณน้ำระบาย

เขื่อนเจ้าพระยา

เขื่อนพระรามหก

(ลบ.ม./วินาที)

ความเค็มรายชั่วโมงในแม่น้ำเจ้าพระยา

วัดโพธิ์แดงเหนือ

วัดไผ่ล้อม

ลำไ*

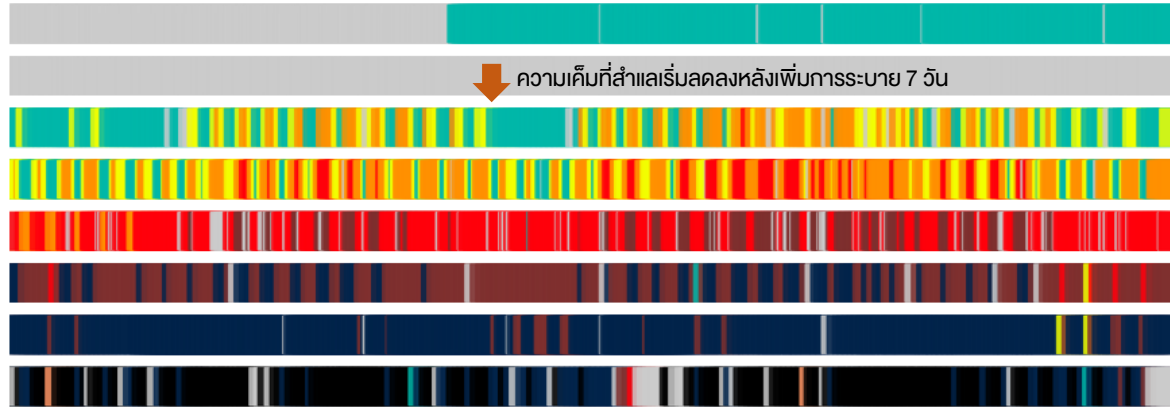
วัดมะขาม

สะพานพระนั่งเกล้า

สะพานพุทธ

คลองลัดโพธิ์

โรงไฟฟ้าพระนครใต้

ความเค็มสถานีสำแลอยู่ในเกณฑ์

สูงต่อเนื่องแม้มีการเพิ่มการระบาย

ช่วงปลายเดือน ม.ค.-ก.พ. 64

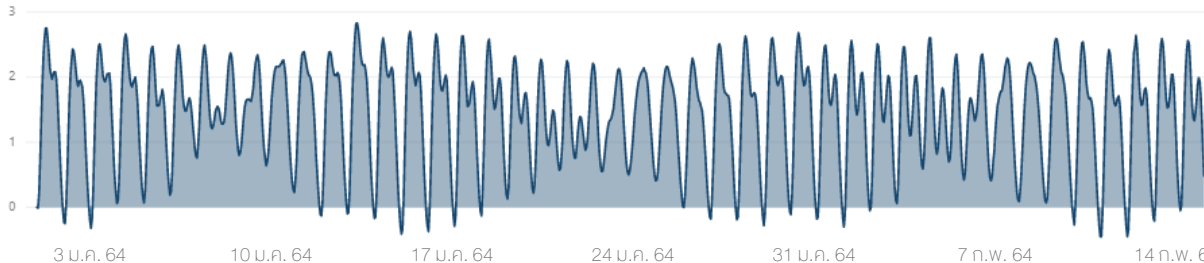
น้ำเค็มรุกหนักขึ้นช่วงปลายเดือน

ม.ค.-ก.พ. สถานีพระนั่งเกล้า

ระดับน้ำ

ป้อมพระจุลฯ

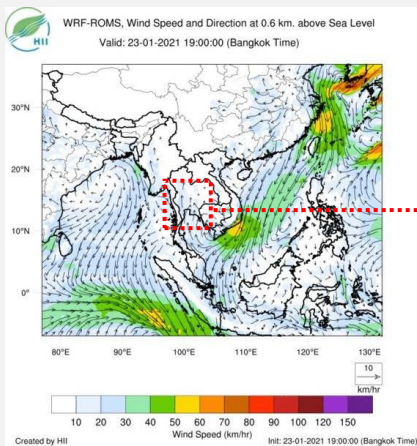
(ม.รทก.)

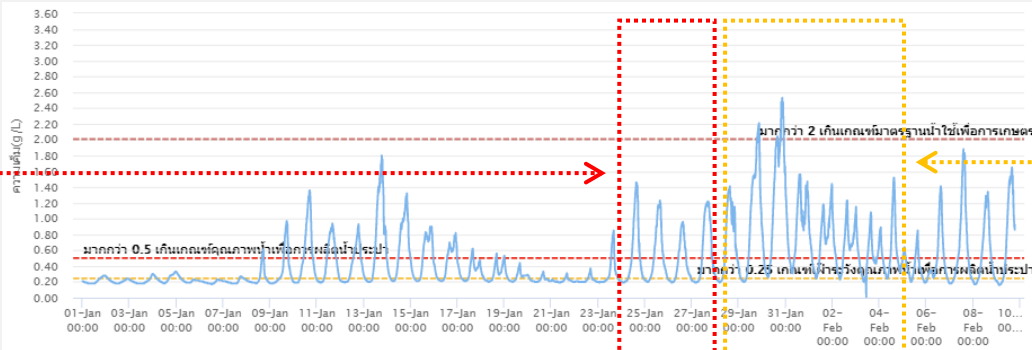
ทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน)

อิทธิพลจาก 2 ปัจจัย เสริมให้น้ำเค็มรุกตัวสูง คือ กระแสลมใต้และการเกิดน้ำหนุนต่อเนื่องกัน 2 รอบ (Double Peak)

กระแสลมใต้

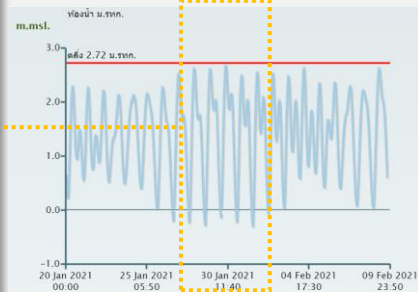

ค่าความเค็มสถานีสำแล ต.บ้านกระแซง อ.เมืองปทุมธานี จ. ปทุมธานี

ระดับน้ำสถานีป้อมพระจุลจอมเกล้า

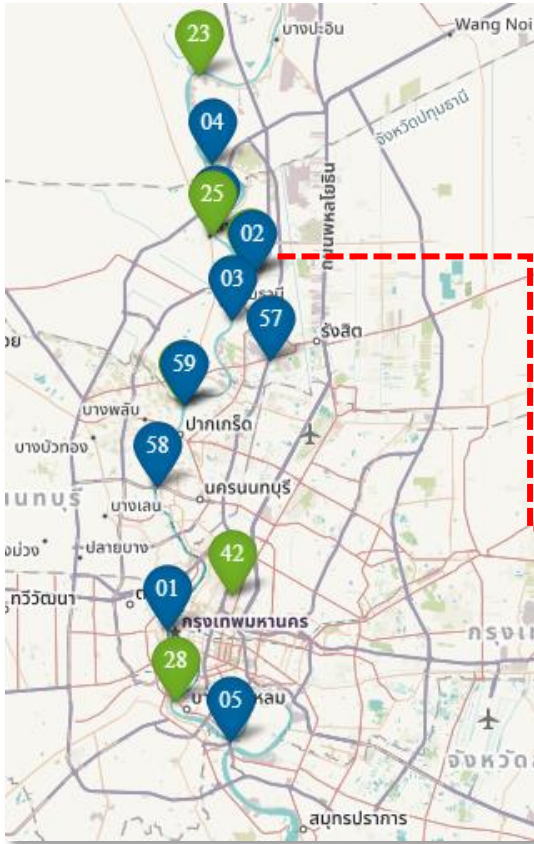
ช่วงที่เกิด Double Peak

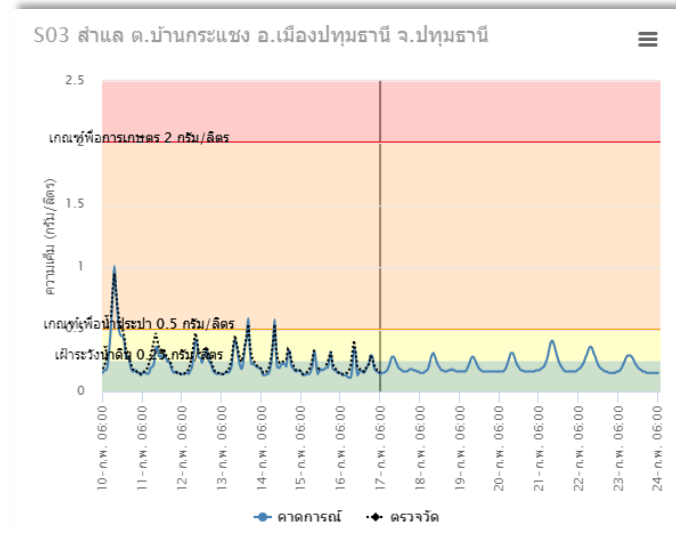
ลมใต้มาเร็ว เริ่มพัดตั้งแต่วันที่ 23 ม.ค. 64
เสริมให้น้ำเค็มรุกตัวสูงขึ้น

น้ำหนุนแบบ Double Peak
ทำให้น้ำเค็มรุกตัวเข้ามาแล้วจาก Peak แรก
และเสริมด้วยน้ำหนุนขึ้น Peak หลัง

ระบบคาดการณ์ความเค็มระยะสั้น

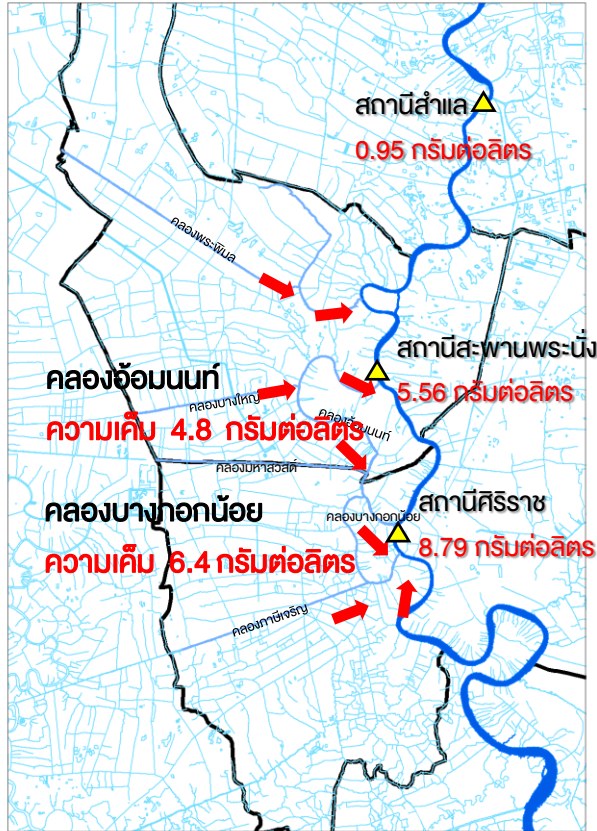

- คาดการณ์ความเค็มในแม่น้ำเจ้าพระยา ณ สถานีสำแล จังหวัดปทุมธานี ระหว่างวันที่ 17-19 ก.พ. 64 อยู่ในเกณฑ์ปกติ และอาจเกินเฝ้าระวังคุณภาพน้ำเพื่อผลิตน้ำประปา (0.25-0.50 กรัม/ลิตร) ได้ในบางช่วงเวลาที่น้ำทะเลหนุนสูง

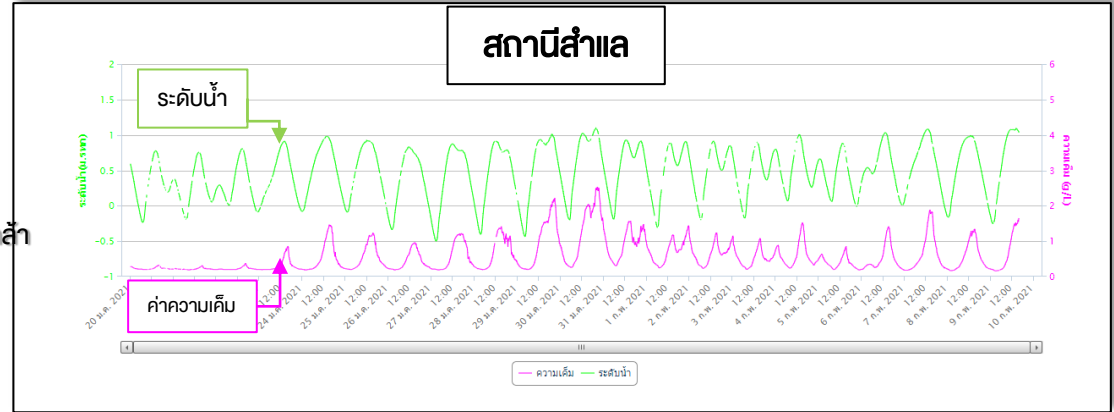

ความเค็มคงค้างในลำน้ำสาขาของแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งตะวันตก

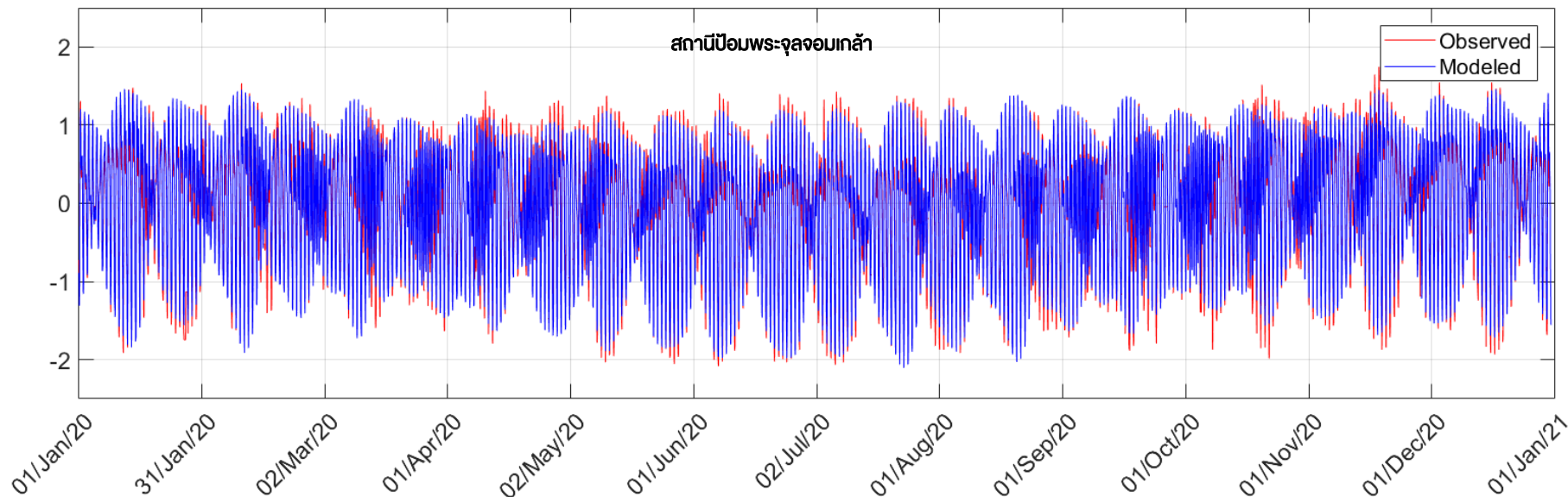

แม้จะเป็นช่วงน้ำหนุนต่ำ (น้ำตาย) และมีการระบายน้ำมาก
แต่ค่าความเค็มยังไม่ลดลงตามคาดการณ์

ความเค็มที่คงค้างอยู่ในลำน้ำสาขา โดยเฉพาะพื้นที่ฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งเป็นลำน้ำที่ไม่มีประตูระบายน้ำ เช่น คลองอ้อมนนท์ คลองบางกอกน้อย เป็นต้น เมื่อถึงช่วงน้ำลง ความเค็มในลำน้ำสาขาเหล่านี้จะถูกดึงให้ไหลลงสู่แม่น้ำเจ้าพระยา และเมื่อน้ำหนุนขึ้น ก็จะดันความเค็มเหล่านั้นไปยังบริเวณสถานีสำแล

เปรียบเทียบระดับน้ำขึ้น-น้ำลง “คาดการณ์” และ “ข้อมูลตรวจวัด” ปี 2563

RMSE = 29.52 เซนติเมตร

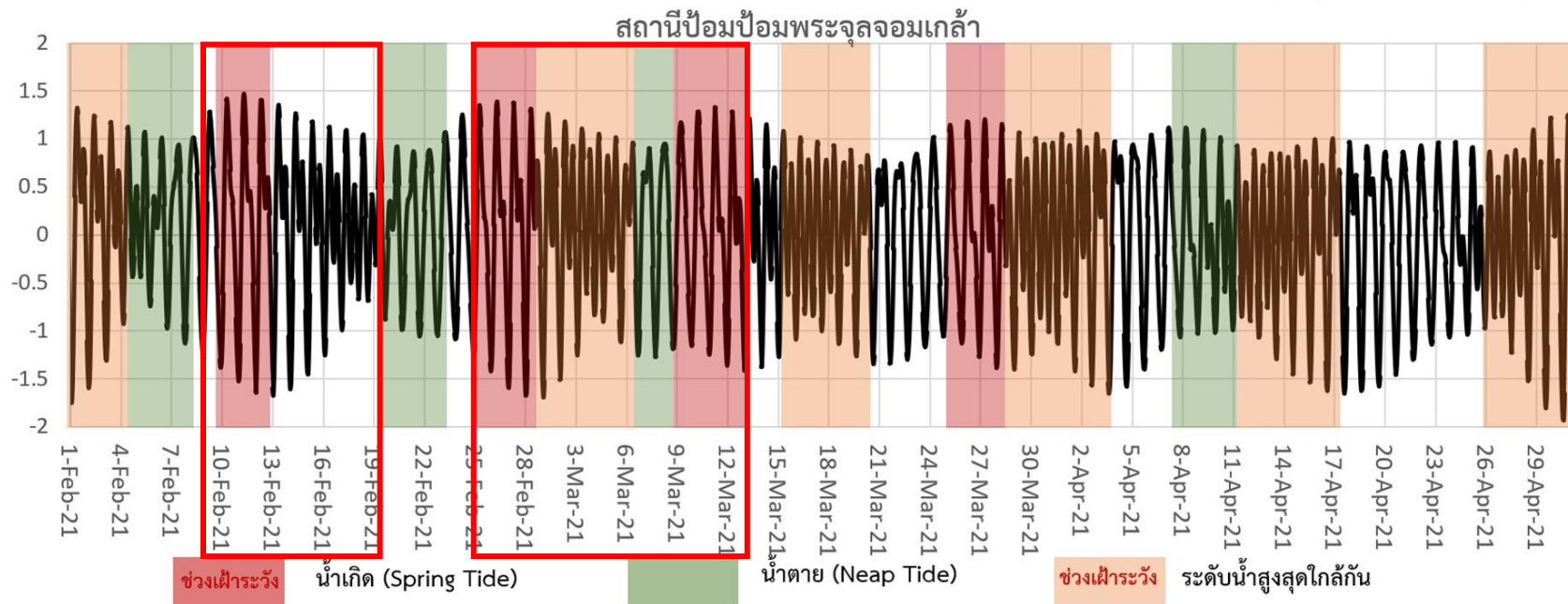
$R^2 = 0.92$

Max difference = 60 เซนติเมตร

Mean difference = 13.81 เซนติเมตร

คาดการณ์ระดับน้ำขึ้น-น้ำลง ด้วยวิธี Harmonic Analysis จากข้อมูลตรวจวัดสถานีป้อมพระจุลจอมเกล้า (กรมอุทกศาสตร์) ด้วย 71 tidal constituents วิเคราะห์จากระดับน้ำทะเล 12 ปี (2008 – 2020) และนำมาทำนายระดับน้ำขึ้น-น้ำลง 1 ปีล่วงหน้า

คาดการณ์ระดับน้ำหนุน เพื่อเฝ้าระวังน้ำเค็มรุกตัว (กุมภาพันธ์-มีนาคม 2564)

จากการคาดการณ์ระดับน้ำที่สถานีป้อมพระจุลจอมเกล้า ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ – มีนาคม 2564 พบว่าระดับน้ำจะสูงขึ้นในช่วงเวลา ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อค่าความเค็มที่รุกล้ำเข้าสู่แม่น้ำเจ้าพระยา “จึงควรเฝ้าระวังค่าความเค็มที่อาจสูงเกินเกณฑ์ได้ ช่วงวันที่ 9 - 19 กุมภาพันธ์ และช่วงวันที่ 25 กุมภาพันธ์ – 12 มีนาคม 2564” เนื่องจากเป็นช่วงที่น้ำทะเลหนุนสูง (น้ำเกิด) และช่วงมีการเกิดน้ำหนุนต่อเนื่องกัน 2 รอบ ในลักษณะ Double Peak ประกอบกับกระแสลมใต้ที่พัดปกคลุมภาคกลาง ซึ่งเป็นปัจจัยที่ทำให้ค่าความเค็มรุกล้ำสูงขึ้น และค่าความเค็มในแม่น้ำเจ้าพระยาอาจจะรุกล้ำหนักต่อเนื่องแบบนี้ไปได้อีก